

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного
господарства та природокористування

Кафедра економіки підприємства та міжнародного бізнесу

07/01-31М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з вивчення дисципліни

«Ризик менеджмент у міжнародному бізнесі»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від 08.10.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Ризик менеджмент у міжнародному бізнесі» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Красовська Ю. В. Рівне : НУВГП, 2025. 17 с.

Укладач: Красовська Ю. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Кушнір Н. Б., к.е.н., проф., завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівник групи забезпечення ОПП: Красовська Ю. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Мета та завдання вивчення дисципліни.....	3
2. Загальні рекомендації з вивчення дисципліни.....	5
3. Рекомендована література.....	6
4. Зміст дисципліни.....	8
5. Практичні заняття.....	14
6. Завдання на самостійну роботу.....	16

© Ю. В. Красовська, 2025

© НУВГП, 2025

Вступ

Сучасний міжнародний бізнес здійснюється в умовах постійної невизначеності та зростаючих ризиків. Глобалізаційні процеси, динаміка світових ринків, валютні коливання, інвестиційні та політичні ризики потребують від фахівців уміння виявляти, оцінювати та управляти ризиками.

Дисципліна «Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі» формує у студентів знання і навички, необхідні для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері міжнародної економічної діяльності.

1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Геополітичні трансформації, валютні коливання, торговельні війни, енергетичні та фінансові кризи, а також форс-мажорні обставини, пов'язані з глобальними пандеміями чи воєнними конфліктами, істотно підвищують рівень ризиків у діяльності компаній. Саме тому формування у майбутніх фахівців знань та навичок з ідентифікації, оцінки, мінімізації та управління ризиками є стратегічно важливим. Вивчення даної дисципліни сприяє розвитку здатності аналізувати складні економічні процеси, прогнозувати наслідки ризиків для підприємств, вибудовувати стратегії їх уникнення або нейтралізації. Це створює передумови для формування конкурентоспроможних спеціалістів, здатних працювати у глобальному бізнес-середовищі, приймати виважені рішення та забезпечувати стійкість і розвиток підприємств на міжнародних ринках.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з ідентифікації, кількісної та якісної оцінки ризиків міжнародного бізнесу, а також методів управління ними.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- ЗНАТИ сутність ризику як економічної категорії, його види та класифікацію; основні причини виникнення та наслідки економічних, фінансових, валютних і інвестиційних ризиків; методи якісної та кількісної оцінки ризику; особливості прояву ризиків у міжнародному бізнесі; основні інструменти ризик-

менеджменту (страхування, хеджування, диверсифікація, резервування); принципи управління ризиками міжнародних інвестиційних проєктів; критерії та методи оцінки ефективності системи управління ризиками.

- ВМІТИ ідентифікувати ризики підприємницької діяльності на національному та міжнародному рівнях; застосовувати методи якісного та кількісного аналізу ризику; виконувати розрахунки показників ризику (коефіцієнтів ліквідності, ймовірностей збитків, очікуваних втрат); обирати та обґрунтовувати оптимальні методи управління ризиками; проводити аналіз інвестиційних проєктів з урахуванням ризику (NPV, IRR, аналіз чутливості, імітаційне моделювання); використовувати інструменти страхування та хеджування для зниження ризиків у міжнародній діяльності; оцінювати ефективність різних методів ризик-менеджменту та формувати рекомендації для практики.

Результатом вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі» є набір фахових компетенцій: ФК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку; **ФК 5.** Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них; **ФК 13.** Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах; **ФК 15.** Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Програмними результатами вивчення навчальної дисципліни є такі: ПРН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України; **ПРН20.** Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин; **ПРН22.** Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

2. Загальні рекомендації з вивчення дисципліни

Дисципліна «Ризик менеджмент у міжнародному бізнесі» буде вивчатися на 4 курсі у 8-му семестрі. Вивчення даної дисципліни забезпечують такі курси: «Статистика», «Вища математика», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародні економічні відносини». Знання з даної дисципліни допоможуть під час виконання бакалаврської роботи.

В методичних вказівках наведені розгорнуті теми дисципліни з посиланням на джерела рекомендованої літератури та запитання для самоперевірки знань.

Рекомендовані витрати навчального часу на вивчення окремих тем дисципліни і на виконання самостійної роботи наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади ризик-менеджменту												
Тема 1. 1. Сутність ризику як економічної категорії.	9	2	-	-	-	7	11	1	-	-	-	9
Тема 2. Система кількісних та якісних оцінок ризику	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 3. Характеристика ризиків в міжнародному бізнесі	12	2	2	-	-	8	11	-	1	-	-	10
Тема 4. Основні засади ризик-менеджменту	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	45	8	6	0	0	31	45	3	3	-	-	39
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти управління ризиками в міжнародному бізнесі												

Тема 5. Особливості управління ризиками в міжнародному бізнесі	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	11
Тема 6. Ризик-менеджмент міжнародної інвестиційної діяльності	11	2	2	-	-	7	11	-	1	-	-	10
Тема 7. Витрати ризик-менеджменту.	11	2	2	-	-	7	11	-	1	-	-	10
Тема 8. Оцінка ефективності методів управління ризиками	11	2	2	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	45	8	8	0	0	29	45	1	3	-	-	41
Разом	90	16	14	-	-	60	90	4	6			80

3.Рекомендована література

3.1. Базова

1. Вітлінський В. В., Маханець Л. Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2008. 432 с.

2. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посіб. К. : КНЕУ, 2010. 292 с.

3. Красовська Ю. В., Красовський В. Р. Економічний ризик і методи його вимірювання: Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Для студентів напряму підготовки 0501 "Економіка і підприємництво". Рівне : НУВГП, 2007. 112 с.

4. Підприємництво і зовнішньоекономічна діяльність: можливості і ризики України : монографія / За ред. М. А. Йохни. Хмельницький : ХНУ 2013. 347 с.

5. Подреза С. М. Механізм управління ризиками на підприємстві – суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/pspe/-2010_4/ Podreza_410.htm.

3.2. Допоміжна

6. Андрійчук В., Бауер Л. Менеджмент. Прийняття рішень і ризик : навч. посіб. Київ, 1998. 314 с.

7. Гуменюк В. Я., Міщук Г. Ю., Олійник О. О. Управління ризиками : навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2010. 158 с.

8. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 462 с.

9. Ілляшенко С. М. Економічний ризик : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 220 с.

10. Лукянова В. В., Головач Т. В. Економічний ризик. К. : Академвидав, 2007. 464 с.

11. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2014. Т. 46. № 3. С. 113–121.

12. Таран І. В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні експортних операцій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2005. № 52. Ч. 2. С. 97–100.

13. Тюленєва Ю. В. Інтеграційний підхід визначення ризиків підприємства. URL:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1716>.

14. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2013. 408 с.

15. Ayse Kucuk Yilmaz, Triant Flouris. Corporate Risk Management for International Business (Accounting, Finance, Sustainability, Governance & Fraud: Theory and Application) 1st ed. 2017 Edition.

16. Clark Ephraim, Marois Bernard. Managing Risk in International Business: Techniques and Applications Hardcover – January 1, 1996

4.Зміст дисципліни
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РИЗИК-
МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність ризику як економічної категорії.

Програма

Сутність і природа ризику. Економічна природа ризику та еволюція наукових підходів до його розуміння. Структура ризику: об'єкти, суб'єкти та джерела його виникнення. Фактори формування ризику: основні причини, внутрішні та зовнішні умови. Типи можливих втрат у підприємницькій діяльності: матеріальні, фінансові, трудові, часові та спеціальні. Класифікаційні ознаки ризику. Динамічні й статичні ризики. Чисті та спекулятивні форми ризику. Особливості ризиків у сфері фінансів: ризик цінних паперів, банківський, валютний, інвестиційний. Ризик як складова фінансового менеджменту. Поведінкові аспекти суб'єктів ризику: схильність і готовність до ризику, вартість ризику та способи його компенсації. Адаптація до ризику: зовнішні (екстравертні) й внутрішні (інтровертні) механізми.

Запитання для самоперевірки знань

1. Як трансформувалось ставлення до ризику протягом історії його досліджень?
2. Що входить до структури ризику: хто є суб'єктами, об'єктами та джерелами його виникнення?
3. Які фактори впливають на формування ризику? У чому різниця між внутрішніми та зовнішніми умовами його виникнення? Які фактори ризику характерні для міжнародного бізнесу?
4. Які існують основні типи можливих втрат у бізнесі? Наведіть приклади матеріальних, фінансових, трудових, часових і спеціальних втрат.
5. За якими класифікаційними ознаками можна групувати ризики?
6. Які характерні риси мають чисті ризики? У чому відмінність чистих ризиків від спекулятивних?
7. Чому ризик є невід'ємною складовою міжнародного бізнесу?

8. Що означає поведінковий аспект ризику? Як схильність або несхильність до ризику впливає на прийняття рішень?

9. Як визначається вартість ризику і які існують способи його компенсації?

10. У чому полягає різниця між адаптацією до ризику за допомогою зовнішніх (екстравертних) та внутрішніх (інтровертних) механізмів?

11. Які приклади зовнішніх і внутрішніх механізмів адаптації до ризику можна навести з практики міжнародного бізнесу?

Система кількісних та якісних оцінок ризику

Програма

Ризик в абсолютному виразі: сподівана величина втрат і середньоквадратичне відхилення випадкової величини. Нормальний розподіл значень величин ймовірностей. Ризик у відносному виразі: коефіцієнт ризику і коефіцієнт варіації. Ризик та нерівність Чебишева. Допустимий, критичний та катастрофічний ризики. Крива щільності розподілу ймовірностей випадкових збитків (ризиків).

Оцінка ризику ліквідності. Час трансформації інвестицій в грошові кошти та обсяг фінансових втрат інвестора, що пов'язані з цією трансформацією. Коефіцієнти чутливості бета. Систематичний ризик. Методи оцінки економічного ризику: статистичний, аналіз доцільності затрат, метод експертних оцінок, аналітичний, використання аналогів.

Запитання для самоперевірки знань

1. Чим відрізняється ризик в абсолютному та у відносному вираженні?

2. Які зони ризику виділяють і як вони характеризуються?

3. Які критерії допустимого, критичного та катастрофічного ризиків застосовують на практиці?

4. Що таке ризик ліквідності і як його оцінюють?

5. У чому сутність коефіцієнта чутливості β ?

6. Які основні методи оцінювання економічного ризику ви знаєте?

7. У чому полягають переваги та недоліки статистичних методів?

8. Що відображає метод доцільності затрат?

9. Як здійснюється експертне (евристичне) оцінювання ризику?
10. Що собою являє метод дерева рішень?

Характеристика ризиків в міжнародному бізнесі

Програма

Основні загрози світовій економічній діяльності. Специфіка ризиків у міжнародному бізнесі та використання глобальних карт ризиків. Політичні ризики, ризики митного оформлення, транспортні ризики. Потенційні небезпеки, пов'язані з умовами зовнішньоекономічних контрактів. Ризик вибору партнерів та оцінки їхньої надійності. Ризики реалізації товарів і послуг.

Запитання для самоперевірки знань

1. Які глобальні ризики найбільш впливають на розвиток міжнародного бізнесу?
2. Яке значення мають «світові карти ризиків» і хто їх складає?
3. Які основні види ризиків у зовнішньоекономічній діяльності?
4. У чому полягає сутність політичного ризику і як його оцінюють?
5. Які проблеми можуть виникнути під час митного оформлення?
6. Які групи транспортних ризиків виділяють за класифікацією ІНКОТЕРМС?
7. Які ризики можуть бути пов'язані з умовами зовнішньоекономічного контракту?
8. Як можна оцінити надійність та платоспроможність іноземного партнера?
9. Що таке ризики реалізації продукції та які їхні основні причини?
10. Які методи зниження ризиків застосовують у міжнародному бізнесі?

Основні засади ризик-менеджменту

Програма

Сутність та основні принципи управління ризиками. Функції та роль менеджера з ризиків. Сучасні концепції ризик-менеджменту. Етапи інтегрованого управління ризиками та розробка програм управління ризиками (ПУР) на підприємстві. Міжнародні

стандарти у сфері ризик-менеджменту. Методи зниження рівня ризиків, зокрема диверсифікація. Теорія портфеля та структура портфеля цінних паперів. Поняття портфельного ризику, розмежування диверсифікованого та недиверсифікованого ризику. Модель оцінки капітальних активів (САРМ). Використання запасів і резервів як способів зниження ризику. Класифікація матеріальних запасів і резервів, що застосовуються в управлінні ризиками. Страхування як метод нейтралізації ризику, його основні форми.

Запитання для самоперевірки знань

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В

МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Особливості управління ризиками в міжнародному бізнесі

Програма

Використання форвардних і ф'ючерсних контрактів у хеджуванні. СВОП-угоди та опціони як механізми захисту від ризиків. Страхування ризиків у міжнародному бізнесі та порівняння його ефективності з методами хеджування.

Запитання для самоперевірки знань

1. Що таке форвардний контракт і які його основні характеристики?
2. У чому полягає відмінність між форвардними та ф'ючерсними контрактами?
3. Які основні ризики можна хеджувати за допомогою ф'ючерсів?
4. У яких випадках доцільно застосовувати форвардні контракти для управління ризиками?
5. Що являє собою своп-угода і які її види використовують у міжнародній практиці?
6. Яким чином валютні та процентні свопи допомагають знизити фінансові ризики?
7. Що таке опціон і які основні відмінності між опціоном «call» та «put»?
8. Які переваги використання опціонів як інструмента страхування ризиків у порівнянні з ф'ючерсами?

9. У чому полягає принцип страхування ризиків у міжнародному бізнесі?

10. Які види ризиків найчастіше страхують компанії у зовнішньоекономічній діяльності?

11. У чому полягають переваги та недоліки страхування порівняно з хеджуванням?

12. Які критерії доцільно враховувати при виборі між методами хеджування та страхування ризиків?

13. Наведіть приклад практичної ситуації, коли страхування є більш ефективним за хеджування.

14. Наведіть приклад практичної ситуації, коли хеджування є більш вигідним за страхування.

15. Як поєднання методів (страхування + хеджування) може забезпечити більш ефективний захист від ризиків у міжнародному бізнесі?

Ризик-менеджмент міжнародної інвестиційної діяльності

Програма

Специфіка міжнародних інвестиційних проєктів. Класифікація інвестиційних ризиків. Методи оцінки інвестиційних проєктів із урахуванням ризику. Основні показники ефективності: чистий грошовий потік, період окупності, чиста теперішня вартість, внутрішня норма доходності, індекс прибутковості. Застосування аналізу чутливості та імітаційного моделювання (зокрема корпоративних моделей). Вплив міжнародних інвестицій на загальний ризик підприємства. Алгоритм врахування ризиків при ухваленні інвестиційних рішень. Принципи формування інвестиційного портфеля з урахуванням ризиків.

Запитання для самоперевірки знань

1. Розкрийте зміст поняття «інвестиційна стратегія».

2. В чому особливості формування стратегії в міжнародній інвестиційній діяльності?

3. Які види ризиків можуть виникати при виборі міжнародної стратегії компанії та в чому полягає їхня сутність?

4. Які ключові етапи включає розроблення програми розвитку міжнародного бізнесу? Як на цей процес впливає готовність або небажання менеджера ризикувати?

5. Які критерії потрібно враховувати при оцінюванні інвестиційних програм і проєктів?

6. З яких основних стадій складається процес формування інвестиційної стратегії фірми та яким чином у ньому враховується фактор ризику?

7. Які показники використовують для прогнозування та оцінювання міжнародного ризику?

8. Які показники є основними при прогнозуванні та оцінюванні регіонального ризику?

9. На які три умовні етапи можна поділити процес оцінювання інвестицій?

10. Які основні методи та показники застосовуються для оцінки інвестиційних проєктів? У чому полягає їхня суть?

11. Що відображає показник «індекс прибутковості»?

12. Які основні способи можна застосувати для зниження рівня ризику інвестиційного проєкту?

13. Які методи використовують для оцінювання ризику інвестиційних проєктів?

14. У чому полягає аналіз впливу інвестиційних проєктів на загальний рівень ризику бізнесу?

15. Які принципи лежать в основі формування міжнародного інвестиційного портфеля з урахуванням ризику?

Витрати ризик-менеджменту

Програма

Структура витрат залежно від обраних методів управління ризиками. Джерела фінансування ризик-менеджменту.

Запитання для самоперевірки знань

1. Які основні статті витрат ризик-менеджменту?

2. У чому різниця між фінансуванням ризику до події та після події?

3. Які джерела фінансування ризиків може використовувати підприємство?

4. Що таке поточне фінансування ризику і які воно включає витрати?

5. У яких випадках формується фонд самострахування підприємства?

6. Як оцінюється ефективність різних методів фінансування ризику?

7. Яку роль відіграє дисконтування у прийнятті рішень з управління ризиком?

Чому фінансування до події має найбільшу питому вагу?

Оцінка ефективності методів управління ризиками

Програма

Економічні критерії оцінки результативності управління ризиками. Методи аналізу ефективності, зокрема метод Хаустона.

Запитання для самоперевірки знань

2. Які основні економічні критерії використовуються для оцінки результативності управління ризиками?

3. Як визначається співвідношення між витратами на управління ризиком та отриманим економічним ефектом?

4. У чому полягає сутність показника «очікуваний ефект від управління ризиком»?

5. Які фактори необхідно враховувати при аналізі ефективності заходів з управління ризиками?

6. Чим відрізняється економічна ефективність від соціально-економічної ефективності управління ризиком?

7. У чому полягає основна ідея методу Хаустона для аналізу ефективності управління ризиками?

8. Які етапи включає застосування методу Хаустона?

9. Які показники використовуються для оцінки рівня ризику в межах методу Хаустона?

10. У чому полягає практична цінність використання методу Хаустона для підприємств?

11. Які переваги та недоліки має метод Хаустона у порівнянні з іншими методами оцінки ефективності?

12. Які альтернативні методи аналізу ефективності управління ризиками ви знаєте?

13. Як результати оцінки ефективності впливають на прийняття управлінських рішень у сфері ризик-менеджменту?

5. Практичні заняття

Практичне заняття №1. Сутність ризику як економічної категорії

Мета: засвоїти поняття ризику, види втрат, розібратись в

класифікації ризиків, навчитись проводити розрахунки потенційних втрат в бізнесовій діяльності.

Практичне заняття №2. Соціально-політичні та адміністративно-законодавчі ризики

Мета: засвоїти методи і способи кількісної та якісної оцінки ризиків та навчитись проводити розрахунки показників ризику в міжнародному бізнесі

Практичне заняття №3. Глобальні загрози міжнародного бізнесу

Мета: розібратись в структурі глобальних загроз, що можуть виникати на шляху ведення міжнародного бізнесу, навчитись працювати з картами ризиків.

Практичне заняття №4. Ризик-менеджмент

Мета: опанувати основи стратегії і тактики ризик-менеджменту, навчитись визначати розміри страхових запасів та резервних фондів підприємства, засвоїти основні підходи до диверсифікації, як способу мінімізації шкоди від настання ризикових подій, навчитись робити прогнозні розрахунки в бізнесі

Практичне заняття №5. Управління ризиками в міжнародному бізнесі

Мета: засвоїти методики проведення аналізу ефективності методів страхування і хеджування ризиків.

Практичне заняття №6- Ризик-менеджмент міжнародної інвестиційної діяльності

Мета: опанувати методи оцінки інвестиційних проектів з урахуванням ризику: розрахунок NPV, IRR, періоду окупності з врахуванням ризику за рахунок багатоваріантного підходу та через врахування в розрахунок коефіцієнта дисконтування; оцінка ризику методом аналізу чутливості проекту; імітаційне моделювання інвестиційних ризиків.

Практичне заняття №7. Витрати ризик-менеджменту та оцінка ефективності методів

Мета: набути практичні навички з калькулювання витрат на управління ризиками, порівняння різних джерел фінансування заходів з ризик-менеджменту та проведення аналізу ефективності методів захисту від ризикованих подій, зокрема метод Хаустона тощо)

6. Завдання на самостійну роботу студентів

Під час самостійної роботи студенти поглиблюють отримані знання шляхом опрацювання відповідної літератури та конспекту лекцій, а також підготовки до практичних занять. Тематика та обсяги самостійної роботи представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Теми та питання для самостійної роботи

№ з/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст
1	Перспективи розвитку венчурного підприємництва в розвинених країнах та в Україні.	Принципи формування венчурного капіталу та особливості його використання в інвестиційних процесах.
2	Глобальні ризики сучасності: виклики для міжнародного бізнесу.	Взаємозалежність глобальних ризиків (економічних, політичних, екологічних), їхній вплив на міжнародну торгівлю та інвестиції.
3	Політичний ризик як бар'єр для зовнішньоекономічної діяльності	Вплив політичних змін (санкції, ембарго, зміна влади) на роботу компаній на конкретних прикладах.
4	Митні ризики: як бюрократія впливає на бізнес.	Основні проблеми, що виникають під час митного оформлення, та можливі шляхи їх уникнення.
5	Фінансування ризиків: страхування чи самострахування?	Порівняння різних підходів до фінансування ризиків підприємства, їхні переваги та недоліки.
6	Ціна ризику у міжнародних перевезеннях: досвід і уроки для бізнесу.	Транспортні ризиків і механізми їх покриття за умовами ІНКОТЕРМС.

7	Ризик вибору партнера: як перевірити надійність іноземної компанії.	Методи оцінки надійності контрагентів у міжнародному бізнесі та наслідки помилкового вибору.
8	Зони ризику в підприємницькій діяльності: межі доцільності та небезпеки.	Аналіз різниці між допустимим, критичним і катастрофічним ризиком на прикладах реальних бізнес-проєктів.
9	Особливості зарубіжного досвіду страхування від господарських ризиків.	Характеристика процедури укладання страхових угод, дослідження різних видів ризиків, що страхуються в тих чи інших країнах світу (на вибір студента).

Звіт про самостійну роботу складається у вигляді есе виконується у форматі А-4 і в електронному вигляді завантажується в кабінет Moodle. Поля стандартні.